СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 170. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 25. липня, 1927. VOL. XXXV. No. 170. Jersey City, N. J., Monday, July 25. 1927. THREE CENTS

ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ КОНҐРЕС ПРОТИ ПОЛІТИКИ АМЕРИКИ

БУРЛИВА СЕСІЯ ЗА ПОВЕДІНКУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У ЛАТ. АМЕРИЦІ.

ВАШИНГТОН, 22. липня. — На Все-Американськім Робітничім Конгресі, що радить тут уже від ряду днів, прийшло нині до острих нападів на політику Злучених Держав у латинській Америці.

Притокою до дискусії була резолюція в справі засади американського президента Монров проти посягань европейських держав по кольонії в Америці. Резолюція критикувала Злучені Держави за вживання сеї засади не для оборони Америки перед визиском Европи, але для визиску латинської Америки Злученими Державами. Як говорили бесідники, вашингтонський уряд пояснює доктрину Монров у сей спосіб, що американські бизнесмени можуть ломати закони ріжних самостійних держав латинської Америки. Резолюція наводила, що Злучені Держави наїздили ріжні держави латинської Америки від 1898. року 35 разів та що вони „загарбали" Порто Ріко, Кубу, Панаму, Домініко та Гаїту та правлять ними гейби кольоніями. Резолюція виступала наконець проти присутности американських військ у Нікараґві. Сю політику Злучених Держав резолюція осуджувала як імперіялістичну.

По горячій дебаті над резолюцією, переведеною в резолюційнім комітеті, резолюцію значно злагоджено. В новій редакція резолюція говорила, що засаду Монров вживано так, що народи латинської Америки нині переконані, що нею покористуванося для ломання прав слабших держав.

КУЛИДЖ ДАЛІ ПРОТИ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ.

СЕНАТОР ВОТСОН ТЕЖ НЕ БАЧИТЬ ПОТРЕБИ СЕСІЇ.

РЕПИД СИТІ, Савт Дакота, 22. липня. — Президент Кулидж не змінив свого становища супроти потреби скликання надзвичайної сесії конгресу. Гувер, секретар торговлі, та сенатор Смут, голова фінансового комітету, не вспіли його переконати про потребу такої сесії.

В Ню Иорку виступив сенатор Вотсон з Індіяни з публичною заявою проти скликування такої сесії; він каже, що уряд може помогти жертвам повени Місісіпі без сесії конгресу. Сей сенатор сказав теж, що Клен занепадає.

ҐУБЕРНАТОР ФУЛЕР ГОВОРИВ ЗІ САКОМ Й ВАНЦЕТТІ.

ВАНЦЕТТІ НЕВДОВОЛЕНИЙ З ПОБАЧЕННЯ.

БОСТОН, 22. липня. — Ґубернатор Фулер бачився нині в тюрмі зі Саком і Ванцетті та мав з ними коротку розмову. Ванцетті пішов на розмову з довгими записками й був дуже невдоволений, як губернатор не хотів слухати його виводів.

З Буенос Айрес, столиці Арґентини, доносять, що там підложено бомбу під памятник Джорджа Вашингтона. Поліція думає, що сей замах має звязь зі справою Сака й Ванцетті.

ТОВПА КАЛІЧИТЬ ЛЮДИЙ ПІДЧАС ДЕМОНСТРАЦІЇ ДЛЯ ЛИНДБЕРГА.

1 ОСОБА ПОМЕРЛА, 114 ПОКАЛІЧЕНИХ У НАТОВПІ.

БОСТОН, 22. липня. — На приїзд летуна Линдберга виляглo на вулиці міста нині стільки народа, що серед стиску згинула одна жінка, а 114 осіб віднесло тілесні ушкодження, а з того числа 14 осіб так тяжко, що їх треба було відставити до шпиталів. Богато людий серед натовпу зімліло.

СУПЕРЕЧКА ЗА БОРОТЬБУ МІЖ ДЕМПСІ А ШАРКІ.

БОГАТО ЛЮДИЙ ЗАКИДУЄ ПОБІДНИКОВИ НЕЗАКОННІ УДАРИ.

НЮ ЙОРК, 22. липня. — Цілий просто спортовий світ Америки занятий тепер горячою суперечкою, яка розвелася довкола кулачної боротьби між Демпсі а Шаркі з послідного четверга.

Як відомо, „рефері" (судді) сеї боротьби Соливан признав побідником Демпсі у семім виступі. Шаркі однак зараз заложив протест проти сього рішення, кажучи, що Демпсі вдарив його наперед проти правил штуки „понизче пояса", а коли він, Шаркі, опустив руки, по части з болю, по части, щоби протестувати перед суддею, Демпсі вдарив його в щоку так, що він покотився без памяти. Заяву Шаркі потвердило богато свідків, спортових репортерів ріжних газет, спортових знатоків, членів стейтової боксерської комісії тощо. Против них знова виступили неменче відомі люди.

Думали, що справу буде можна вирішити на основі фільмових образків, які знимано підчас бійки, але показалося, що Демпсі заслонив своїм тілом свої руки в тій час, коли він мав дати недозволені удари. Все таки „рефері" признав, що Демпсі раз таки вжив недозволеного удару, але се його не позбавляє права боротися далі. Не дивлячися на сі протести, менаджери Демпсі й Джіна Тані збираються підписувати контракт про бійку між сими боксерами в осени.

МУЗЕЙ МОЗКІВ.

70-літний визначний московський фізіольоґ Бехтерьов, автор яких 500 праць, пропонує оснувати музей мозків, себто Пантеон, де переховувалось би те, щó в людині найцінніше: не тіло, а мозок. Коли тіло великої людини гине або палиться, людство зазнає чималої втрати. Наука, маючи змогу досліджувати законсервовані органи вчених і творців, могла би може дійти до розяснення, в чому джерело їх величини.

КОНҐРЕС ФАХОВОЇ ПРЕСИ.

Від 26. до 30. жовтня збереться в Берліні міжнародний конгрес фахової преси. Попередні конгреси були в Парижі та Римі. Організацією конгресу займається союз німецьких видавців фахової преси, під проводом Ґрайфенгагена, який є головою міжнародного союзу фахової преси.

ПОЖЕЖА І ПОСУХА.

У Саджавках на Поділі (коло Товстого, пов. Скалат) вибух в суботу 18. червня в саме полудне вогонь і знищив 16 господарств. Люди скоро збіглися з поля на голос дзвону, але вогонь перекидався на дальші хати. Поліція з Товстого стягнула в дуже короткім часі кільканайцять сикавок, одначе через довгу посуху не було досить води в керницях, а з давного потічка нема вже і сліду.

ЗАБОРОНЕНІ КАРИКАТУРИ.

У Копенгагені влаштував один маляр, бувший російський офіцир, виставку карикатур радянських діячів. Місцеве радянське посольство запротестувало і виставку зачинили. Чи радянські достойники є аж такі вразливі на критику своєї особи, що не можуть глядіти на карикатури політиків, які в інших краïнах ніякий уряд не заборонює?

ВІДМОВЛЕНІ ВІЗИ.

Радянський уряд відмовив проф. Кримському і проф. Тимченкові візи на виїзд до Варшави на конгрес істориків.

СТРАШНИЙ УРАГАН В ПОЛЬЩІ.

Понад пятьма повітами новгородського воєвідства перейшла в днях від 12 до 14. червня страшна буря-ураган. Найбільше потерпіли повіти слонімський і новгородський, бо там в часі урагану падав град. Втрати в людях виносять: 6 убитих, 12 ранених. Число втрат булоб далеко більше, якби не те, що ураган пройшов в пополудневих годинах, коли як люде так і домашні звірята були в полі. **Ураган знищив 843 доми, в тім 271 мешкань, 10 шкіл і дві церкви.**

На просторі 10.000 гектарів знищені цілковито озимини і 40 проц. ярини. **Ліси** на просторі 600 гектарів, в половині державні, а в половині приватні, **на пів скошені.** Як сильний був вітер в часі тої бурі, можна заключити з того, що він переніс камінь ваги 300 кг. на просторі 300 м. і хлопця, який ту воздушну подорож переплатив життям.

СУЧАСНІ ПРОМИСЛОВЦІ.

Львів є здається більше пригожим ґрунтом для праці взломників як Варшава, коли звідти приїхала ціла ватага і пробувала щастя з великим успіхом на протязі кількох місяців. Їх сміливість є справді небуденна, коли кількох з них явилось до суду на розправу свого товариша Германа Маєра і на судовім коридорі вели воєнні наради. Там їх арештували. Імена їх сильно інтернаціональні: Файга, Рифка, Кляйтман, Ізраель, Янкель, Ґевірц, Лейзор, Мортко, Райзман і Абрагам Тайблюм, усі записані не від нині золотими буквами в літописах злодійської історії. Тайблюм засуджений на 5 літ утік з станиславівської вязниці і вдруге з поїзду між Городком і Родятичами. Всі вони крали по приватних мешканнях. Інший їх співземляк Ляйб Левдбав за направу економічних відносин і пускав у світ фальшиві 5-золотівки.

УСМІХ ВІРИ.

В часах як християнство було в Римі релігією бідних людей, а папи почитали ще богиню Ізиду, приключалося неряз, що не один із визначних римських патриціїв (шляхти) покинув свою касту і в брудних печерах (катакомбах) серед невільників і нечистих черців молився до нового Бога. Також богата, гарна дівчина Евстахія, сестрінка світового старшого жреця Гімелія і його жінки Претекстати, пристала до простолюддя (плебсу) та переодяглась в скромні шати. Зажурені своякн ріжно старалися завернути дівчину з „блудної" дороги. Вкінці постановили доказати свого при помочі підступу. Запросили Евстахію до казочної мармурової вуйкової палати, здійняли з неї понурий покутничий одяг і зодягли її в пестрі шовкові шати і дорогоцінности, напудрували лице і намалювали уста. Витало дівчину величаве товариство. Дівчина усміхнулася — родина думала, що вже все буде по її бажанням. Та вечером дівчина скинула зі себе дорогі шати і знову надягнула сірий вовняний одяг. Усміхнулася і сказала: „Тому, що я бачила, яка я гарна, вертаюся двічи веселіша до вбожества, яке я собі сама вибрала". І покинула переляканих свояків з усміхом і вірою на лиці.

КНИГОЗБІРНЯ ТОЛСТОГО.

Дім Толстого в Ясній Поляні, перетворений у музей, має книгозбірню 15.000 томів, серед яких безліч творів фільософів і поетів, почерканих замітками російського письменника. Тепер цю бібліотеку приводять у порядок під проводом проф. Єфімова.

МОРАЛЬ І ГІҐІЄНА.

В англійській палаті льордів лівернульський епископ поставив проект, щоби зорганізувати референдум на тему примусової тверезости. Проти „сухого режиму" виступив дуже гостро придворний медик короля Юрія льорд Доусон.

ВАЖКО ДОКАЗАТИ.

Львівський суд розбирав справу, якої головна основа стає щораз частіше предметом процесів: 17-літний парубок Міґа з Ланів заявив, що зізнання його брата були складені під побоями та на шнурі, на який повісили його місцеве поліції. Поліції подають його в суд за клевету. „Ґазета Поранна" додає до цього такий влучний коментар: „Кожний постерунковий з обуренням заперечує, а відтак обвинувачує буцімто побитого в злочині клевети і того, що жалується, засуджують на вязницю, бо він не має ніяких доказів, що каже правду, тому, що якби навіть постерунковий зробив це зловживання, то прецінь на це свідків не кличе, а у власній справі він сам є свідком проти того, що жалується". Одним словом: коли ніхто не бачить — бити можна!

ЗЕМЛЯК ХАСИДОМ.

Щойно через жидівську пресу дійшла до нас цікава звістка про земляка з Комарна, Данила Федуха, вчителя, який перейшов на юдаїзм. Він утримувався з лекцій по хасидських домах, приятелював з жидами ортодоксами, почав учитися жидівської та гебрайської мови і навіть студіював талмуд і Старий Завіт у Бет-Гамідраші, школі для хасидів. Федух хотів перейти на юдаїзм при помочі комарнянських рабінів, але вони відмовились, так що він мусів прохати підмоги у перейжого рабіна, який узяв його із собою до Варшави, де Федух працює до нині в якійсь жидівській фабриці. Цікаве, що сей прихильник талмуду пробував переконати і свою жінку, щоби разом з ним змінила віру і покину її. Уявляємо собі, що для жінки ортодокса-неофіта та матері-селянки такий перехід мусів бути дуже болісний. Але і для самого земляка... також!

ПОЛІТИКА І СПІДНИЦЯ.

У німецькій жіночій лідзі „Королевої Люїзи", організації монархісток, вийшли сильні непорозуміння. Провінціональні відділи протестують проти коротких спідниць і підстрижки, які носять жінки у Берліні. Берлінські монархістки не в силі були переконати своїх однодумниць політичними арґументами про красу цієї нової моди і мусіли створити окрему самостійну лігу.

ПРОЦЕС ПРОТИ ЛЮДОЇДІВ.

Молдавські циґани вряди-годи зїдали людей. Їм доказано 15 злочинів. Всі арештовані сядуть на лаві обжалованих в осени. Акт обвинувачення — рекордовий, як і апетит обжалованих, має 4,000 сторін.

ЧЕРЕЗ МОРЕ.

Француз Адріен Ремі придумав лодкосовг, рід совгів, якими хоче переїхати Атлянтійський океан. Цей апарат має три ротаційні зубчасті мотори і зможе, впевняє винахідник, переїхати до Америки за 28 або щонайбільше 40 годин.

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД НАКЛАДАЄ ЗЕЛІЗНУ РУКУ НА РОТИ ТОВАРИШІВ

СТАЛІН ЗДУШУЄ СВОБІДНУ ДИСКУСІЮ НАВІТЬ У ВЛАСНІЙ ПАРТІЇ.

МОСКВА, 22. липня. — Центральний виконавчий комітет комуністичної партії наложив остаточно зелізну цензуру на комуністичну опозицію. Ся опозиція, ведена Троцьким, Зіновєвом і Радеком, робила в Росії богацько галасу, добиваючися для себе права свобідної дискусії всіх питань, звязаних з політикою партії. Говорили вони, що се тільки некомуністам мається замикати роти, але не членам рядової партії. Опозиція використовувала зручно те, що Сталін виїхав на вакації в Кавказ, і справді потрафила нахилити на свою сторону велику частину партії.

З поворотом Сталіна з вакацій справа наразі перемінилася. Виконавчий комітет, видно інспірований Сталіном, видав острий осуд становища опозиції, кажучи, що свобідна дискусія в рядах партії роскривалби перед широким світом слабости партії. Далі опозиція радить партії вийти з теперішної халепи партії в той спосіб, щоби розвести більше революційну акцію поза границями краю. Центральний комітет звертає увагу опозиції, що того рода політика сейчас довелаби до війни, якої бажають якраз вороги Росії й комунізм.

Се рішення комітету відразу поклало конець всякій дискусії.

ПОШЕСТЬ ЗМІНИ ІМЕН В РОСІЇ.

„КОЖДИЙ" КОРИСТАЄ З ДЕШЕВОЇ НАГОДИ.

МОСКВА, 22. липня. — Урядова статистика показує, що дуже велике число людий в совєтськім союзі користає зі законної постанови, що кождий має право змінити собі імя, подавши зміну до відома уряду та заплативши таксу, що виносить на американські гроші коло 10 долярів.

Цікаво проcлідити, яких змін добиваються люди в своїх поданнях. Отже комуністи прибирають собі імена старих революційних лідерів. „Прості" часто зміняють свої „прості" імена на панські, а пани й офіцери на прості. Богато Жидів прибирає собі славянські імена.

ВЕЛИКІ ТУЧІ В ГАЛИЧИНІ.

ЗБІЖА НА ПРОСТОРІ ВІД ПЕРЕМИШЛЯ ПО ТЕРНОПІЛЬ ЗНИЩЕНІ.

ТЕРНОПІЛЬ, 22. липня. (Приватна телеграма П. Кунашевського до Свободи). — Зливи й гради, що тревали чотири дні, знищили cильно збіжа. Найбільше потерпів простір від Перемишля до Тернополя.

МОРСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ВРАТОВАНА.

АНГЛІЯ ПОТВЕРДЖУЄ СТАНОВИЩЕ СВОЇХ ДЕЛЕҐАТІВ.

ЖЕНЕВА, 22. липня. — Англійські представники на тридержавну конференцію для обмеження морських зброєнь вернули нині з Англії, де вони відбували довші наради з англійським міністерським кабінетом.

Кабінет міністрів потвердив становище делеґатів як коректне та казав їм вернути на конференцію. В сей спосіб існування конференції, за яке так побоювалися від виїзду англійських делеґатів, уратоване.

КАРЛО НЕ БУДЕ РОБИТИ ХРІЇ ПІДЧАС ПОХОРОНІВ БАТЬКА.

ТЕСТАМЕНТ КОРОЛЯ ВІДКРИТИЙ.

ПАРИЖ, 22. липня. — На прозьбу родини Карло, син померлого румунського короля Фердинанда, обіцяв, що він не буде робити ніяких клопотів за престіл, поки не скінчаться похорони короля.

В румунській столиці Букарешті отворено тестамент померлого короля. Король лишив Карлові готівкою 400,000 долярів. Решті родини лишив менче готівки, а зате більше дібр. Цілий маєток, однак, як показується, зовсім не великий. В Америці навіть у невеликім місті він уходивби за зовсім „бідного богача".

ЩЕ ОДИН МОНАРХ НАСТАВИВСЯ ВМИРАТИ.

КАЖУТЬ, ЩО З ПЕРЕПОЮ.

ПАРИЖ, 22. липня. — Монархістичні круги, що висувають кандидатуру великого князя Миколи Миколаєвича Романова на російський престіл, сильно занепокоєні поважною недугою князя. Він лежить у своїм замку під Парижом. Нині він омлівав два рази. Група його прихильників уже навіть покликала до Парижа наради над справою, що зробити на случай смерти Миколи.

Серед російських лібералних кругів недуга великого князя викликує тільки усмішки пожалування. Вони думають, що князь знова хорий з похмілля.

СИН СЛАВНОГО ПИСЬМЕННИКА ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА ОБМАН

ЛОНДОН, 22. липня. — Державний суд засудив Алфреда Бориса Конрада на рік вязниці за підробловання чека.

Батько засудженого був славним англійським письменником, що писав під прибраним іменем Джозефа Конрада. Він був Поляком з походження та звався Корженьовскі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОРОЛЬ ФЕРДИНАНД

Смерть румунського короля Фердинанда роскриває цілий ряд незвичайно цікавих фактів.

Фердинанд був другим монархом Румунії. До 1877. року вона була турецькою провінцією, а добула вона независимість не стільки завдяки старанням самого народа, як завдяки протитурецькій політиці Росії. Як звичайно буває в таких случаях, де нарід визволяється не своїми власними зусиллями, але чужими, нарід попав зі старої неволі в нову. Румунія стала державою, але народови від сього богато не поліпшилося. Він дальше капарив свій вік у темноті, визиску й безправстві.

На першого короля Румунам чужі держави накинули німецького князя Карла. Як Німець він був чужий інтересам румунського народа. Коли він помер бездітно, престіл перейшов на його братанича Фердинанда. Було се при кінці 1914. року, коли горіла світова війна. Німець з походження й виховання, він симпатизував з Німеччиною, і бувби певно післав румунських хлопів ляти кров за свого кревняка, німецького цісаря, якби не боявся сили російської армії. Зі страху Росії більше, як з румунського патріотичного бажання визволити Румунів, угнетених в Угорщині, станув він наконець по стороні аліянтів. Румунія за сю політику страшно потерпіла підчас війни, але коштом Румунів виграла династія, бо, коли війна скінчилася побідою аліянтів, Румунія захопила під себе не тільки румунські краї Австрії й Угорщини та Росії, але й ще богато просторів неромунських.

Здавалося, що тепер край стане гарко розвиватися. Але король не мав ні сили тіла ні сили духа. Ним правила двірська камариля, на котрої чолі стояла королева Марія та її міністер Братіяно. З набуттєм нових країв прийшли нові додаткові питання, але уряд не збирався їх розвязувати, а тільки ще більше їх запутував. Уряд став переслідувати чужі релігії й народи. Селян душено далі. Нарід визискувано для горсточки шляхти й промисловців, які не хочуть навіть уживати народньої мови, а витягнені з народа гроші роспускають поза границями краю.

Деморалізація королівського дому дійшла до того, що треба було королівського сина позбавити престола. На престол нині вступає 5-літна дитина, але в її імени буде далі рядити двірська камариля, зложена з королевої-вдови, найстаршого епископа й нафтового маклера в мундурі міністра. Добувши собі свободу чужими руками, румунський народ має свободу на папери. Він переслідує другі народи, але й сам щастя не має.

КРУТИ ТА НЕ ПЕРЕКРУЧУЙ

Ся мудра народна поговірка, що остерігає нас, щоби в кожній справі мати міру, приходить на гадку, коли читаєш листа В. Винниченка, вміщеного у парижських „Українських Вістях". В сьому листі він наводить свої листи, що вислав до московської газети „Последнія Новості", котра, на думку Винниченка, подала неправдиві, або перекручені про нього факти. Винниченко вважав потрібним це спростувати, але та московська газетка його спростовання не вмістила. Це Винниченка обурило і він „писнув" листа до комуністичної газети, що виходить в українській мові у Парижі. Тут в свойому листі Винниченко відмовляється від того, що був членом комуністичної партії, а говорить, що він лише не був антикомуністом. Може воно й так нам звідси не видно, але відомо, що по виїзді закордон з 1919. року Винниченко до жадної некомуністичної партії не належав, але стояв близько до української комуністичної партії, що мала кількоро людей закордоном.

Зовсім правдиво характеризує Винниченко російську демократію брехливою, облудливою, що всякими засобами прагнє до відбудови „велікой Рассеї". Але, коли говорити правду про російську демократію, то не треба замовчувати й того, що й сучасні комісародержавці на Україні мають ту саму ціль, що вся російська демократія. Коли Винниченко з таким запалом пише, що його одинокою цілею є соціяльне рівенство людей та визволення України зпід чужинецького рабства, то в цьому треба лише витати, але з другого боку треба дивуватися, що Винниченко не робить льогічного висновку зі сего принціпового становища. Коли всі поработителі українського народа є його ворогами й то активними, з якими тепер саме йде бій, то дуже необачно й наївно шукати в їх ворожому таборі місця для своїх „спростовань". Не можна сподіватися, що ворог віддасть свою зброю для нашої оборони від нього. Для московської іміграції такою зброєю є її преса. Тому Винниченкови не треба зовсім обурюватися на таке поступовання „Последніх Новостей", а згодитися з тим, що він трохи „перекрутив".

Також не можна згодитися з Винниченком в тому, що він говорить про зміну та вживання тактики в прямованню до певної незмінної цілі. Після Винниченка виходить, що мета виправдує ріжні засоби. Але культурне людство знає иншу засаду: „Чисте діло вимагає чистих рук", а тому їх не можна брудити, ручкаючися з ріжними пройдисвітами чи злодіями. Взявшися першої засади, Винниченко вхопився за зброю, яку підсунули йому другі вороги українського народу, теж московські, хоча червоні. Він заліз зі своїм листом до парижської комуністичної газети, яку видають емісарі московської комуністичної партії, політику й роботу якої сам Винниченко засудив і зганьбив у свойому „посланію" до світового пролетаріяту, після повороту заграницю і свого короткого комісарствування в Харкові.

Отже Винниченкови не зашкодилоб і у своїй тактиці „не перекручувати". Бо коли виходити з твердження Винниченка, що всі засоби, які ведуть до поставленої мети, є добрими й коли для досягнення своеї мети можна єднатися зі своїм ворогом, то тоді він мусить зробити льогічний висновок, що і иншим не можна закидувати „злочинів" та „зради" за те, що вони йдуть чи з Поляками, чи з монархістами, чи з московською демократією. Спираючися на Винниченківське: „всі засоби добрі, що ведуть до мети", ріжні авантурники можуть завжди говорити, що вони мають одну незмінну ціль, але тимчасово поступають так, що сама ціль затрачується.

Очевидно, ні Винниченко, ні ніхто инший, що рахує себе членом культурного світа, з цим не зможе згодитися, а скаже, що треба мати почуття такту та міри. На жаль, Винниченко не хоче цього до себе пристосувати, а тому з властивою йому експанзивністю стрибає в колючки.

ЩО МОЖЕ ЗАТРИМАТИ МОЛОДІЖ ПРИ ХАТІ?

Нарікканням на дітий, головно старших, немає границь. Всюди, з ким і на які теми не говорити, то все бесіда мусить кінчитися нарікканнєм на діти. Що декуди зле діється, то правда, але зачинати вчити чи виховувати старшу молодіж — трохи за пізно. Діти зачинається виховувати від колиски і то самими родичами. Старших, головно хлопців, котрі вже набрали за богато злих норовів, попровадити до лучшого, звичайно тяжко, хоч можна в поодиноких случаях ужити чи то доброї ради, чи приміру і дещо зробити. З малими виїмками стають вони однак добрими, коли поженяться і зачнуть господарити.

Бо в дійсности, що такий молодий парубок має робити? Чим він інтересується? Яку тему він має до розмови? І що його може затримати в хаті?

Щоби молодіж не пила, не билася, не робила збитків, потреба її чимсь заінтересувати. Безперечно є час на забаву і молодіжи чесної та спокійної забави відмовити не можна. Але і на забавах не можна провести всього молодого віку. Перед молодіжю стоять поважні обовязки як будучих господарів і горожан і вона мусить на то звертати увагу, щоб ті обовязки зрозуміти. З правила кожде слідуюче поколінне має бути лучше ніж старе, отже зрозуміло, як поважно мусить ставитися до життевих проблемів нинішна молодіж, щоб могла зробити більший поступ, ніж батьки зробили.

Заінтересувати молодіж і принукати її до хати може лиш одна книжка і часописи. Ану, попробуйте перечитати дітям гарну повість чи історію, або якусь важну статтю чи пораду з часописи. Прочитайте раз, а колись при нагоді (от як на дворі непогода і діти сидять у хаті) другий раз, то побачите, що діти будуть питати самі за подібними книжками або часописами.

Нинішний вік зі своїми винаходами, розгонами, культурою, сам собою дуже цікавий і майже нема людського ества, щоби ним не інтересувалося. Особливо молодіж з буйною уявою жадна довідатись і зрозуміти, що діється в світі, але треба її постепенно до того призвичаїти і заняти.

Иншої ради нема. Бити — зле; переконувати — не послухає; просити — також не добре. Одинокий спосіб, як здержати молодіж при собі добровю, слухняною, — є лише книжка. Та в тім то і біда, що старша генерація сама книжки не любить, її вартости не розуміє, уважає її як непотрібний люксус, тож як може вона пристосувати той одинокий можливий і добрий спосіб у вихованню дітей?

Нині хата без книжки і без доброї часописи то так, як кімната без вікна. І в нинішних часах ні одна родина не може без книжки виховати дітий. Вже минули, і то безповоротно, ті часи, що як „мій тато не знав ні читати ні писати а був газдою, то й я буду". Ті, що так кажуть, нині вже не ґазди, а халупники, раби тих народів, у котрих книжка і часопись має вартість. Се спрактикували самі Українці на власній шкірі.

Особливо біднійші люди, що не мають можности дати всім дітям висшого образовання, мусять розуміти, що діти молодші чи старші, маючи в дома гарний добір книжок і газет, образуються навіть несвідомо дуже гарно тай без великого експенсу і, читаючи, знають світ, політику, права, соціяльні проблеми й инші відомости не гірше від тих, що покінчили з великим вкладом академії або університети. Розуміється, діти, полюбивши читанне, уважають такий дім за щасливе пташине гніздочко і ви їх буком від хати гоніть, то не підуть.

Всі знають ту правду, що дім є перший, де дитина мусить набути початкового виховання. В рідній домівці, серед фамілійної атмосфери формуються її норови, її життева каріера. І чиж можна тут обійтися без книжки, без часописи, без думок людий, котрі самі богато пережили і завважили?

Всім отже тим, що нарікають на дітий і не находять жадного способу поправити свої домашні відносини, лишається отсей спосіб. Треба його лише розсудно ужити, а наслідки будуть певні і вдоволяючі. Великих річей довершують лише ті люди, що уложили свою працю систематично і зорганізували свій час. Та коли молодий чоловік майже пів року не має чим забити довгих зимових вечерів, не має з ким ні про що хосенно говорити, коли його ніхто не навчив интересуватися книжкою, часописю, коли його ніхто не втягнув у просвітні чи економічні товариства — розуміється, він мусить десь виладувати ту енергію, що криється в його здоровім толубі і виладовує її в спосіб, який підсуне хвиля, або товариство з таких, як він.

Найперша отже річ, щоби уникнути клопоту з дітьми, як вони підростуть, то заприязнити їх замолоду з найлучшим товаришем — книжкою, з товаришем, який їх ніколи не покине, не зрадить і до нічого злого не допровадить.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з ґазет надіслав: гр. Петро Липян, Клівленд, Огайо.

І Д., Б., Н. Дж. — Таку подяку можна помістити тільки як платне оголошенне.

Г. Г-н, С-н, Па. — Коли пишете про якусь справу, що була розбирана в Свободі, подайте докладно число й дату та місце, де вона була поміщена, або хоч опишіть справу так докладно, щоби знати, про що Вам ходить. З Вашого листа ніхто не може догадатися, о що Вам ходить.

Т. С. — Вашу допись задержали, бо в ній не було поданої дати події, яку Ви описуєте. Се дуже звичайна хиба наших дописий, що дописуватель пропустить місце і час події. Того рода дописи, хочби добрі, тратять на вартости; редакція в таких случаях примушена заждати, може хтось другий напише про ту саму подію. Коли сього ніхто другий не зробить, неодну таку допись приходиться відкидати, хиба що другі річи в дописи такі важні, що вона не тратить на вартости мимо недостачі щодо фактичних даних.

ЦИБУЛЯ.

(Турецька гумореска).

Шейк із Гіри вислав послів до каліфового міста. Посилав завойовникові світа богаті дарунки: по мистецьки ткані килими, червону упряж із шкіри газелі а що найдорожче з усього: скриню дорогоцінних золотих виробів.

Але між погоничами верблюдів було двох хитрунів: Джароб і Ахмед. Це золото не давало їм спокою. Одної бурливої ночі каравана спала довкола криниці. Оба погоничі потайки зірвали печатку зі скрині, в якій були золоті дарунки. Як могли найтихіше закрали дорогоцінности. А що не мали чим ліпшим заповнити скрині, насипали до середини цибулі, скільки лише мали її під руками. Потім знову приліпили печатку, а золото закопали недалеко від криниці.

За три дни і три ночи каравана прийшла до каліфового міста.

На вколішках передали посли володареві килими й упряж. Потім принесли скриню. Сам каліф відірвав печатку і підніс віко.

Та хто зможе змалювати переляк, який заволодів усіми, що стояли довкола володаря, як побачили, що там було у тій скрині!

Каліф нахмарив чоло і витягнув пальцями одну цибулю.

— Що скажете на отсей дарунок? — сказав він і звернувся до свого почоту. Над бровами набігла груба темна жила.

— Послів покарати смертю! — крикнув великий везир. — Хтось важиться, володарю, зневажати твою всемогучість!

А начальник війська крикнув:

— Країну Гіра треба зрівнати зі землею! А шейкову голову я сам покладу біля твоїх ніг, всемогучий каліфе!

Володар притакнув головою на знак згоди. Вже прискочили озброєні вояки побренькуючи мечами, щоби закувати нещасливих послів.

Нараз роздався голос мудрого каді:

— Позвольте і мені сказати слово!

— Видай ти присуд на основі права і закону! — Приказав володар.

А каді сказав:

— Всемогучий каліфе! Ще ніколи ніхто не дав тобі більшого дарунку, переховуй його добре в твоїй скарбниці! Хай сто твоїх найкращих воїнів пильнує як день так ніч цей дорогоцінний дарунок! А скриню наповни самоцвітами по сам беріг і відішли її назад щедрому шейкови Гіри. Щоправда, я знаю, що тисячі й тисячі самоцвітів не варта стільки, що цибуля. Але я не хочу намовляти тебе, щоби ти занадто богато із твого богацтва давав в дарунку за таку красоту.

Каліф не розумів значіння тих слів. Бо ця цибуля не виглядала інакше як власне виглядає звичайна собі цибуля. Але що він дуже добре знав мудрість кадія, приказав сповнити, що цей говорив.

Посли шейка Гіри пішли здивовані й щасливі зі скринею, повною самоцвітів, назад у свою батьківщину.

У бурхливу ніч вдалося знову Ахмедові і Джаробові присвоїти собі коштовні скарби тої скрині. І знову у скриню насипали цибулі.

А як знову закопали самоцвіти, сказав Ахмед до свого товариша:

— Гадаю, що ми тепер уже доволі богаті, щоби зачати жити чесним життям.

— І я так гадаю — сказав Джароб. — Побільшуватимемо наше богацтво найчеснійшим способом і без найменшої небезпеки.

Ахмед похитав головою:

— Сподієшся неможливого.

— Слухай, брате! — прошептав Джароб — тиж бачив, як високо цінили цибулю глупий каліф і його дурнійший каді. Тож принесімо володареві скриню повну цибулі, а він подарує стількиж самоцвітів, як їх подарував шейкови Гіри.

— Мудро сказано! — сказав урадуваний Ахмед. — Хай так буде.

На другий день оба сказали провідникові каравани, щоби заплатив їм, що їм належиться. За ці гроші купили собі нові одяги, пятьдесять фунтів цибулі і велику скриню.

Із тим вернули на двір каліфа.

— Ми посли шейка з Ель-Газа, що володіє по тамтім боці гір, — сповістили вони безсоромно, як станули у воротах палати. — Приносимо вашому володареві дорогі дарунки.

Потім понесли скриню перед ступені престолу.

Та як каліф знову витягнув цибулю, мудрий каді зірвався з місця і крикнув:

— Звязати обох! Вони вкрали дарунки шейка Гіри!

А як їх жевріючим угіллям приневолили сказати правду, призналися до своїх злочинів і подали, де закопали гроші і самоцвіти.

Ще тогосамого дня післав каліф каравану з дорогоцінними дарунками до Гіри і казав сповістити шейкові:

„Дякую тобі за дарунки. Будь ласкавий і вибачливий для твоїх послів, яких обікрала безсоромна рука! Але на будуче висилай пильніших послів або пошукай собі дорадника, такого мудрого як мій каді!

Переклав **Федь Волох.**

КОРСИКА

Наполеон І., як був на засланні на острові Св. Олени, сказав раз: „Я й замкнутими очима пізнав би острів Корсику по її запаху". (Наполеон уродився в місцевости Аячійо на острові Корсиці). Той запах походить із „maguis", густих лісів і хащівників, де ростуть тиси, мірти, пістації, вереси (або вересіль-калюна — сильно розгалужений кущик, що росте в соснових лісах і піскуватих місцях, де займає нераз широкі простори (т. зв. вересачі) і preріжні цвіти. І в інших околицях і краях є ліси й гущавини, але ніде нема такого запаху, як у корсиканських „maguis", що простягаються по цілій Корсиці.

А тому, що ті ліси є по цілій Корсиці, то вони сталися прибіжищем для тих Корсиканців, які надівсе люблять волю і свободу. Без тих maguis не було би і вендети (кровавої пімсти). Хто пімстився на своїм ворозі, себто поцілив кулею, йде в ліс і жиє там десять, пятнацять літ. Часом відвідає жінку, дітей у селі, або зайде на скляночку до приятелів, але жиє взагалі в лісі.

І нині є воно ще так. Чужинець іде краєм нетурбований нікимі, навіть самотною околицею, або лісом, чи гористою доріжкою. Вендета, це закон лише для Корсиканців. То проста справа, але не коротка, бо пімста йде з роду в рід. Стріл слідує за стрілом, а хто вчора був стрільцем, завтра стається метою стрілу.

Тому рік куля поцілила „короля бандитів" Нонче Романеті, який убив пять осіб, а довгі літа жив у лісах. Усі його шанували. Один цікавий жандарм (перенесений саме з Франції на Корсику) сказав, що вже заведе тут такий порядок, як у Франції та що йому й сам Романеті попадеться скоро в руки. Одного дня сидів той жандарм при столі перед каварнею „Наполеонською" в Лячіої попивав вино. При тім самім столі сидів якийсь чоловік.

— Я чую, мій пане, що ви хочете найти мене. Не шукайте довго, ось я. Називаюся Романеті, Нонче Романеті.

Жандарм заплатив і вийшов мерщій із каварні.

Романеті не лише стріляв. Він поширив свою владу і на цивільне право. Мав приятелів. Бувало дехто з тих приятелів забажав купити хату, але за такі гроші, на які не хотів пристати власник дому. І таких власників Романеті „вговорював" у користь своїх приятелів. Останніми літами мав Романеті свого роду секретаря, який все йшов поперед нього, щоби справдити, чи не грозить яка небезпека. Не знати, хто застрілив Романетія. Жандарми, самособою, приписують це собі, але дехто каже, що власне той секретар приклав до цього руку. Похорони Романетія були дуже величаві. Було **трицять авт.**

Кажуть, що Романеті був побожний. І то зовсім відповідалоби його характерові і характерові острова, колиб він більше болючо відчував це, що не може в неділю піти до церкви, ніж те, що не мав даху над головою.

В Аячіо виходить орган корсиканських автономістів „А Мувра". Редакція при бульварі Гранваль, поза містом. Є там скромна друкарня, на першому поверсі кімната начального редактора. В редакції великанський білий прапор із головою мурина (старинний корсиканський прапор).

Корсиканці кажуть, що моглиби дуже добре жити собі й самостійно. Острів має безмежні ліси й інші скарби. Є прихильники Франції, але й є прихлонники Італії. (Населення Корсики—Італійці). Представникові одної заграничної газети Корсиканці говорили:

„Париж інсценізує всю нашу політику. Аранжує політичну боротьбу, піддержує всі партії (себто платить їм). Партії поборюються тут, на острові, завзято, але потім у Парижі між корсиканськими послами панує повна згода, або заступають там зовсім протилежну програму, ніж перед виборами".

При останніх виборах на пахучім острові кандидував на посла і богатий фабрикант перфум **Коті** (Coty). Він уроженець Корсики і поправді називається **Спортуно.** Кандидатура коштувала Котія богато грошей, але він перепав. Коті, хоч добре платив, був для Корсиканців занадто парижський, занадто далекий від їх любих maguis, від вендети. Вони радше вибрали би були Нонче Романеті, колиб він був кандидував. Були би витягнули його з нетрів, бо він один із них.

Згадатиб тут іще корсиканські міста. Аячіо і Бастія, то головні міста Корсики. То властиво містечка. Кальві, Боніфачо, Ль Іль Рус то малі місцевости з 2—3 тисячами населення. Але ці місцевости визначаються своєю спеціяльною красою. Міста лежать над розколеними скелями, а між ними простягаються богаті ловецькі терени, височезні гори, пахучі ліси. Самоходові дороги вються на переміну то вгору, то вниз, то попри самі береги, з краєвидом на море, то на глибину острова.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНЦІ ЙДУТЬ ДО ВИЩИХ ШКІЛ.

Українські родичі в Америці щораз то більше розуміють ціну і вартість науки. Вони не вдоволяються цим, що діти покінчили „Public school" і не посилають їх до роботи, але посилають до „High School" — а деякі навіть до „College".

Я маю радісну вістку, якою хочу поділитися з нашим загалом. Я знаю двох молодців, що покінчили „High School" і поступили на правничий факультет університету „Columbia" в Ню Йорку.

Один, це Петро Ізаюк з Линден, Н. Дж. — Молодець цей, один з перших учеників за цілий час своєї науки, пильний і здібний, має за собою гарний рекорд життя. Від малого хлопця мав нахил до „бизнесу" — і радо помагав своїм родичам в склепі, а зароблений цент відкладав на щадничу книжочку. Від 14 року життя зачав робити в Linden Nat'l Bank, в Линден, набираючи банкової практики, а рівночасно вечерами ходив до банкової школи „American Institute of Banking" в Елизабет, Н. Дж. Витривалість та охота здобути належне собі місце в суспільности находять досить часу на науку, працю та розривки. — Зароблений гріш не марнується, але йде на банкову книжочку, яка і виказує ощадностий понад $1000.00.

Молодець цей є заразом свідомим Українцем, і зі своїми людьми говорить по українськи. В американській інституції не встидається говорити по українськи. А кілько то таких є? — Здається — гарна будучність стелиться перед ним.

Другим є Омелян Гладкий з Джерзи Сити. — Надзвичайно обчитаний і інтелігентний хлопець, цей занимав все перше місце в школі між своїми товаришами. Книжка, це є нерозривний друг. Це і легко по нім пізнати, коли зайти з ним в розмову. Маю надію, що університет „Columbia" випустить доброго адвоката, а заразом інтелігентного робітника для нашого народу, бо молодець цей вихований в доброму і патріотичному домі.

Я можу лиш побажати, щоби оба мої молоді приятелі, познакомившись на університеті, жили в добрій дружбі та були гарним приміром для молодших учеників, які рівнож гадають поступити колись на університет.

Честь тим батькам, що не жалують ні труду, ні гроша, щоби лише дати своїм дітям як найвищу освіту. Хай вони будуть цим загріттям для других, бідних батьків, — що богатство не в грошах, а в науці та знанию! І чим більше матиме наш нарід образованих людей в Америці, то тим ліпшим буде його політичне та економічне положення.

Тож, дорогі читачі, беріть добрий приклад, посилайте своїї діти до шкіл — та не жалуйте їм науки ні знання!

7/15, 1927. **П. Ковальчик.**

РОЗВОДОВИЙ ПРОЦЕС ІМІГРАНТА.

Засилаю отсим витинок з американської газети, в якій серед новинок з нашого міста Гейзелтону, Па., подана новинка про розводовий процес межи нашим імігрантом а його женою.

Новинка в американській газеті подає докладно перебіг розводового процесу, що відбувся оноді перед суддею Беном Р. Джовсом. Позовником був український імігрант Володимир Шипула. Його заступали адвокати Джордж Пугак і Г. Джан Бругер; його жену, пізвану, заступали адвокати Джан Бигелов і Луис Перна. Отже боротьба перед судом була завзята.

Позовник заявив перед судом, що він оженився з теперішною женою в Гейзелтоні дня 15. січня 1920 року. Він і жена були замужні передтим і кожде з них мало по двоє дітий. В той час вона жила в Кенонсбургу, Па. Побравшися, вони стали жити в Мавнтін Сиґі. Там вони й жили до 27. січня 1926 року, коли жена, як каже позовник, пропала з дому. Муж каже, що вона втікла від нього зі своїм улюбленим „бордером", Джаном Левандовським, гейзелтонським пекарем, якого вона якийсь час давнійше приняла була на мешкание проти виразної заяви мужа. Муж каже, що вибираючися від нього зі своїм любимцем, жінка забрала зі собою своїх двоє дітий та перебралася в Питсбург, де вона й зажила в одних знакомих як муж і жена. По півторамісячнім побуті в Питсбургу вони переїхали в місто Карнегі, де вони далі жили як муж і жена.

Пані Шипула на суді вперто перечила слова мужа. Та пан Шипула поставив богато свідків на підтвердження своїх заяв. Межи иншими свідками були пан Іван Гриб з Питсбургу, та його жена, котрі посвідчили, що пекар і пані Шипула жили в них в одній комнаті, та що називали себе мужом і женою. Дочки пані Шипули, з котрих одна має 10, а друга 7 літ, теж жили з ними, в тійсамій комнаті.

Відтак Микола Ґаз з Карнегі зізнав, що пані Шипула й Левандовський жили в нього як муж і жена через кілька місяців. Один раз пані Шипула признавалася свідкови, що вона не є законною женою Левандовського та просила свідка написати листа до мужа та просити його прощення та дозволу вернутися до нього.

З Карнегі приїхали теж Іван Дзьомба, Френк Бертенталь, і Тома Поливка, і всі вони присвідчили судови, що пані Шипула справді жила в Карнегі з пекаром як муж і жена. Вони жили в одній комнаті. Свідок Тома Поливка теж засвідчив, що Шипулова просила його просити в мужа прощення за її невірність.

Пані Шипулова перечила сі зізнання, кажучи, що вона жила весь час у свого вуйка у Смовкі Сити, але суд не дав видно віри її зізнанням, бо признав розвід її мужови.

Як вино з газети, справа наробила немало розголосу не лишень у Гейзелтоні, але й в Карнегі та серед наших людий в Питсбургу. З того, що пані Шипулова поставила на суд аж двох адвокатів, можна було вносити, що вона хотіла вернутися до свого мужа. Про се саме свідчать зізнання тих свідків, яких вона мала просити писати до мужа, щоби він її дарував її провину та приняв її назад за жену. Нині люди тепер розуміють, що за те, що вона собі побрикала з любим бордером, вона набралася певно непідхлібного розголосу, та стратила на все мужа, якого доброти й вартости не знала, поки його не втратила раз на все.

Гейзелтонець.

КРУЧЕНІ ГОЛОВИ КРУТЯТЬ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.

Др. Гарі Фосдик, провідник так званих модерністів в Америці, виголосив недавно в Ню Йорку відчит про те, як проповідувати в церкві, і в ньому сказав одну цікаву річ. Він говорив про ті церкви, що уряджують у себе в неділю вечером відчити й дискусії на ріжні теми, які цікавлять громадянство. Фосдик казав, що се був би добрий спосіб для поширення освіти серед старших людий, але одно лихо, що на такі відчити в Ню Йорку налазить богато кручених людий, які замісць давати запити, виголошують цілі промови, і сим відстрашують людий. Через те того рода відчити по церквах у Ню Йорку не можуть мати довшого поводження.

Як я прочитав про сей клопіт ніюйорських церков, нагадалася мені наша іміграція, серед якої, о скілько я часто знаю, в ріжні організації налізуть людий, що не мають найменчого такту поводитися з людьми, притягати людий до організації, які трактують найліпших людий, як польский дідич трактує свого форнаља, і через те людий тільки відстрашують. Коли тепер найшовся чоловік, що сказав правду в очи тим „крученим", що розбивають позашкільну освіту, я питаюся: коли вже найдуться люди, що скажуть правду нашим „крученим", щоби вони вже людий далі не розбивали та лишили наших людий і наші товариства в спокою?

Коли Американці беруться до лічення своїх недостач через публичне розбирание сих недостач, то відай і українські імігранти могли би зробити богато добра для нашого громадянства, якби взялися перетрясати такі справи поважно й щиро.

І. К.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНЕТИКАТ.

Свято в честь Тараса Шевченка.

Заходом Драматичного Товариства при українській греко-католицькій церкві в Ню Гейвені відбувся концерт в честь Тараса Шевченка. Уклад програми був виключно льокальний, але був доволі ріжнородний і богатий. Співаки дали докази, що вони доложили богато щирої праці коло зложення концерту. Громада гордиться тим, що має тільки здібних співаків і співачок, котрі щиро працюють для плекання української пісні.

Доходу з концерту було 10 долярів, які вислано до Обединання на Рідну Школу.

Присутний.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Шкільний попис українських дітей в околиці Феймавнт Евеню.

Враження, яке зробили діти своїм пописом було гарне, з те враження, яке зробила публика, що прийшла подивитися, як діти пописувалися, було дуже погане.

Всіх дорослих людей було 30 осіб. Навіть батьки і матері не прийшли. Що за причина?

Діти відіграли маленьке представлення „Тарас у дяка" з досить добрим успіхом. В представленню брали участь отсі діти: Тарас Рибачок, Стефан Бринзей, Пришляк, Марія Григорчук і другі, котрих імен не подаю. Найлучше пописався Тарас Рибачок, ученик четвертої кляси в українській школі, а шестої в американській школі.

Роля дяка давала богато до бажання. Діти із своїх роль вивязалися дуже добре, беручи під увагу, що вони всі родилися в Америці.

Декламації випали також добре. Гарно вивязалися із своїх деклямацій хлопці Йосиф Павловський і Стефан Захарчук. Похвала належиться Емілії Затонській за те, що віддеклямувала „Розрита могила" із зрозумінням. Вона показала всім дітям, що українські слова легко вимовляти кождій дитині, що тут родилася.

Кредит за підготовання дітей належиться пані Т. Коломиєць, котра, некваліфікована учителька, доложила всіх старань, щоб попис випав як найгарнійше.

Ще раз згадаю, що дуже дивним видається, чому не прийшли батьки і матері дітей подивитися на їх попис. Не було кому посвідчити, як діти гарно говорили по українськи, співали, декламували. Нікому не було в голові. А діти так дуже хотіли пописатися перед людьми, що вони вміють.

Трудно вірити, щоб люди були так байдужі до того, що їх діти роблять. Якась тому причина мусить бути. Де тої причини шукати, я не знаю. Певно знають ті, що не прийшли. Пора, щоб ті люде зійшлися і вказали на ту причину, що відтягає їх від школи, від громади і других річей, котрими слід інтересуватися.

Можуть бути ріжні причини, та коли ходить справа о школу, треба всі причини забути, а интересуватись школою і підпирати школу всіма силами.

Українець.

ЖАРТИ.

„Вуйко з Америки".

Одного дня уже майже казочний „вуйко з Америки" замкнув на віки очи у Ню Йорку. Вуйко оставив своїй тітці Маріянні у спадщині круглих мілион долярів. Саме були тоді у тітки гості, як вона одержала телеграму від нотаря з Америки про смерть її вуйка. Перші її слова були: „Ах Боже! ах Боже! ах Боже!" але словами тими не дуже звернула на себе уваги, бо вона звичайно говорила так при ріжних нагодах. Потім розплакалася, але кілька разів стала розпитуватися, скілько то буде один мілион долярів на польські золоті. Потім, усе ще в сльозах, казала собі подати атляс, щоби побачити, де властиво лежить Ню Йорк. Шукала Ню Йорку в південній Азії, тому не найшла його. Коли ми хотіли помогти їй, показалося, що в атлясі не було листка з мапою Америки. Мапа була видерта. Тепер щойно пригадала собі тітка, що вуйко перед відїздом до Америки забрав мапу Америки зі собою. Тітка як стій написала листа до нотаря, щоби як найдокладнійше переглянув спадщину вуйка і пошукав між його річами мапу Америки, що є з атлясу видання Андре з р. 1881-го стор. 32. Вона конче хоче мати цілий атляс!

— Ну, як далеко заприязнилася ти з твоїм Степаном?

— Навіть не питай! Це найнуднійший мабуть чоловік у світі. Як він заповів мені свою гостину, я навмисне зіпсувала електрику. І що скажеш на те: він увесь вечір провів на цьому, що направляв електрику!

У дентиста.

Лікар: Чому так кричите, таж я ще навіть не торкнувся вашого зуба!

Гість: Так, пане доктор, але ви стоїте мені на нагнітці.

Теща: Нарікаєш, що твоя жена, а моя дочка дре дуже черевики, що не можеш їх настарчити. Коли так, то купи їй автомобіль!

Аркадій Аверченко.

Війна.

Мине ще двацять літ і ми всі, що переживали світову війну — постаріємось. Вона буде тоді нічим иншим, як лише історичною подією, і про неї будуть тоді говорити як про щось давно минуле, гейби в казці.

І як тоді наші внуки обсядуть когось з нас перед горіючим в печі огнем і пічнуть нас випитувати про наші воєнні пригоди — тоді — я вже собі тепер представляю, як ми тоді будемо брехати!

То значить, що брехати будуть властиво инші старі люде — бо щодо мене, то я не в силі брехати. А як я брехати не годен, то моє поведення буде дуже неприємне. Бо чиж я властиво буду міг моїм внукам щось оповідати? Чим я зможу заспокоїти їх жадобу знання? Чи я брав участь у світовій війні? Та — нібито і брав. Але чим я був тоді? Чи жовніром, офіцером, або може генералом? Нічим я не був! Якийсь сатана мене на ту війну затягнув, хоч ніхто мене туди не кликав.

Коли я по оголошенню мобілізації сам добровільно зголосився, то мене добре оглянули і нарешті сказали:

— Унтавглік! Ви не надаєтесь до війська!

І це мене дуже образило.

— Що це властиво значить?, коли смію запитати.

— Ви не довиджуєте!

А я на це:

— Вибачайте, але щож на війні треба робити? Правда — лиш одно, ворога бити? Чи не так? А це-ж преці дуже проста справа. Приведіть мені лиш його так близько до мене, щоби я його побачив, а тоді він вже певно не втече з моїх рук.

— Гарно — кажуть мені. — Але заки ви вбєте одного ворога, то до того часу ви вже з пів копи таки наших через свою короткозорість вишлете на другий світ!

Одним словом — я дуже обуджений вийшов з того бюрократичного асентирункового бюра тай ще й дверми сильно гримнув за собою.

І я порішив удатися на фронт яко воєнний газетний кореспондент.

На становищах нашого російського війська перед Двинськом призвичаївся врешті люде до мене так, як до зла, якє годі оминути. Що більше — внаслідок моєї лагідности та веселої вдачі дехто мене навіть і полюбив.

Одного разу зайшов я поміж салдатів у стрілецьких ровах. Ми сиділи собі супокійно та забавлялися розмовою, а я приглядався до їх цигареток. Аж нараз стрілянина стала сильніщою, далися чути звідкись крики та слова команди. Але я так забалакався, що цілком не зважав на це, що там за прикази видають. Аж нараз всі заверещали „Гура!" вискочили з ровів і кинулися вперед. Но — а я вже для кумпанії побіг і собі з ними.

Зачалася бійка і то одні то другі валили один другого шаблями та кололи багнетами — а я мов та вивірка в клітці крутився і вештався то сюди, то туди поміж ними, хотя з вродженої мені скромности я аж надто добре відчував, що перешкаджаю і одним і другим. Нарешті почали одні перед другими втікати. Чи то втікали ми перед Німцями — чи Німці перед нами — цего я вже добре не знаю. І я взагалі прийшов до переконання, що підчас самої битви властиво ніхто не знає, хто кого побив, а хто став побитий та хто властиво і перед ким втікає. — Про це рішають доперва на другий день панове з генерального штабу.

Доста того, що я біг досить довгий час, але чи перед ворогом — чи може за ворогом — цего я доси не знаю. Може бути, що я за мою нечувану відвагу заслужив собі на ордер, але може бути і так, що мене би властиво повинні яко боягуза поставити „под стенку" та розстріляти.

Отже — біг я та біг, а коли нарешті оглянувся — то нікого навкруги не бачив, як лиш одного Німця, що був очевидячки рівнож такої неясної вдачі під оглядом геройства — як я. Він біг дрібними кроками зараз таки коло мене.

— А що — попався — кажу я до нього бундючно.

Він однак замісць мені відповісти, кинувся на мене з настромленим на кріс багнетом.

Я підніс руки до гори та крикнув гнівно:

— Чи ти здурів? Та ти ще можеш мене убити?

Його так здивував мій оклик, що він опустив кріс з багнетом вниз тай каже:

— Я і хочу саме тебе вбити.

— А то чому? — кажу я. — Чи я може тобі звів твою любу жінку, або може я тебе коли обікрав? Ох, ти, дураку один!

Розумне слово ділає відсвіжуючо навіть на найбільше затуманену голову. Він застидався та каже, вбиваючи багнет у землю:

— Твоя правда — але тепер, бачиш, війна!

— Я і сам знаю, що тепер війна — кажу я — але це не є іще вистарчаючою причиною, щоби такого припадкового знакомого, як я — штовхати зараз ні сіло ні пало — багнетом у черево!

І ми замовчали оба, а я собі подумав: „У всякому разі він є моїм полоненим і я його живим приведу до моїх. Можна собі представити, як вони всі здивуються. От — скажу я — бачите, чи я таке дуже не довиджую. І хто може знати — може це орден який дістану?!"

Тут мої думки перебив нагло Німець тай каже:

— У всякому разі ти є мій полонений і я...

Але це був вже справді верх зухвальства.

— Що? — кажу — я є твоїм полоненим?! Ні, мій любий, ти є моїм полоненим і не втечеш, небоже, з моїх рук!

— Щоооо? То я за тобою біг і маю бути тепер твоїм полоненим?!

— Так, приятелю — кажу я. То я навмисне втікав, аби тебе як мож найдалі звабити на бік, а потім тебе взяти в полон. Це був лиш такий — так званий „воєнний підступ" з мого боку.

— Алеж ти мене цілком не зловив! — каже. А я на це:

— Но то вже лиш подробиці. А тепер збирайся, та ходім.

— Ходім — каже мій ворог по короткім намислі; — але ти мені не втечеш. Я тебе веду як мого полоненого.

— А то гарна історія — кажу я. Це мені подобається! Він мене веде! То я тебе веду, небоже, а не ти мене.

І ми вхопили один одного за руку та пішли, сварячись, вперед. Так ми ішли пусто-дурно полями якої доброї пів години, аж нарешті прийшли до переконання, що ми до решти збилися з дороги та заблудили. А тимчасом голод почав нам давати себе відчувати в дуже прикрий спосіб і тому мене дуже врадувало, що Німець витягнув нарешті з торби хліб та мясні консерви.

— На! — каже він — та дає мені половину своїх засобів. — Як ти є моїм полоненим, то моїм обовязком є тебе прохарчувати.

— Ні, кажу я на це. — Так як ти є моїм полоненим, то всьо, що є твоїм — є моїм. Я — так сказать — здобув твій обоз разом з тобою.

Ми отже посідали під деревом, поснідали „як си патрить", та попили потім горівкою, яку я мав в своїй полевій фляшці.

— А тепер — кажу я, позіхаючи — вартаби й переспатись. Мене ті битви, брання в полон і таке инше дуже втомили.

— Спи, коли хочеш — сказав на це Шваб, тяжко зітхаючи — бо мені не вільно.

— А то чому?

— Яж преці мушу стерегти тебе, щоби ти мені не втік.

Передтим то й я сам не важився іти спати, боячись, аби Німець не використав цеї нагоди та не спасся бігством. Але тепер я успокоївся. Мій Німець був упертий мов осел, а його тупа голова на добре вийшла мені.

Я збудився, коли вже вечеріло.

— А ти все ще тут сидиш? — запитав я його.

— Ая — каже Німець цілком сплячий.

— Но! — кажу я йому. — Тепер ти можеш іти спати, а я тебе буду стерегти.

— А як утечеш?

— Дурниці говориш! — кажу. — Хтож буде втікати від свого полоненого?!

Шваб лише плечима здвигнув та заснув небаром.

Лагідно погасав день на далекім овиді, а послідні проміння сонця розливали на лици мого ворога маєве, рожеве світло.

„А щоби то було, колиб я таки забрався геть?" — подумав я собі. Мені вже й так надоїло волочитися з ним. А крім того — таки і ситуація є цілком неможлива. Він є переконаний, що він мене взяв у полон, а я знову — що я його полонив. І коли ми тепер позбудемось один одного — то буде це щось подібного немов „виміна полонених".

Я отже піднявся як мож найтихіще з землі, всунув йому поміж пальці мою фляшку з рештою горівки, щоби його якось потішити по втраті полоненого — та пішов геть. А він собі спав супокійно немов та дитина, котрій всунено в руки пипку, та котра пробудившись буде й плакати, що її нянька десь забралася.

Ось це і є всі мої пригоди на воєннім терені. Але як мені це всьо прийдеться колись оповідати моїм внукам, коли всьо лишилося таким невиясненим?! А саме: чи то ми тоді втікали перед ворогом — або чи радше ворог утікав перед нами?

Тепер, як довго я ще молодий, розповів я тут усю правду. Но — але як колись постарію, то буду мусів моїм внукам так брехати, як це другі роблять.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець - Захист Українського Народного Союза.

СВІТОГЛЯД НАЦІОНАЛЬНОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА.

Визвольна боротьба західної вітки українського народу під ляцькою займанщиною переходить саме вступну стадію пляново організованої, пропаґандивної акції. Ця боротьба, яку ми називаємо українською національною революцією, має на меті не лиш технічно-мілітарну боротьбу з ляцьким наїздником-гнобителем, але вона перебирає на себе отсе найголовнійше завдання орґанізування власних сил, себто живої, активної, революційної енергії західно-українських трудових мас. Щоби це завдання виконати, треба дати собі ясну відповідь на питання: який світогляд повинен мати український національний революціонер, боєвик чи пропаґандист, як він ідеольоґічно угрупує свою роботу як перед своїми так і перед чужими? З яким чолом стане він перед судом грабіжника, а опісля перед судом історії?

Про завдання та ідеольоґію української національної революції писалося в кожному числі „Українського Революціонера". Думки ці й уваги будуть зібрані тай ядерно спрецизовані в катехизмі українського національного революціонера, який незабаром появиться в формі пропаґандивної брошури, заходом ЗУНРО. Поки це станеться, хочемо коротко загально зясувати світогляд, який повинен мати український національний революціонер під сучасну хвилю.

Національно-політичний світогляд іде по лінії визвольницьких змагань: непримириме, боєве становище супроти Польщі і всіх прочих окупантів та гнобителів західно-українських земель. Мета — зединена, незалежна, соборна, українська трудова република з таким державно-суспільним ладом, який відповідає потребам українських трудових мас, а саме селянства, робітництва й прочих трудових верств як продуктивного міщанства та інтеліґенції.

Соціяльно-етичний світогляд українського революціонера мусить допасуватися до національно-політичного.

Революційна боротьба не знає і не сміє знати ніяких сентиментів, ніяких зглядів на мирно-угодові настрої, якіб не проявлялися серед нашого громадянства; противно, треба цю рутенську гниль як найрадикальнійше поборювати, бо це вбиває духа всякої відпорности. Треба вже раз зломити отсе безглузде, самовбийче спекулювання на те, що якось то буде, що відносини якось так уложаться, що можна буде пізніще подумати про якусь серіозну працю, або, як другі кажуть, що час працює в нашу користь, або що прийде хвиля, коли ляцька тюрма сама від себе розпадеться.

Марна також надія на те, що Европа, чи там культурний світ взагалі йде вперед і загальний поступ скріпить ідеали ґуманности і пошанования загально людських прав, а тим самим і національних. Це наївний, а при те крайно шкідливий самообман, це цілковите незнання законів життя. Чим більша культура, тим більший нахил до імперіялістичної експанзії і нахабне захоплювання сусідських просторів, де саме живуть миролюбні, пасивні народи, які недоцінюють ваги творення власної держави і поширювання власної культури шляхом боротьби.

Національна революція має, так сказатиб, перекувати це мягке українське залізо на крицеву сталь; вона має виховати нове покоління, яке збройною рукою мусить виконати дві великі роботи: по перше розвалити ляцьку тюрму, пірвати кайдани, а рівночасно перебудувати свою власну суспільність. Бо сьогоднішна структура і психіка нашого громадянства зовсім непригожа такому розмахови народніх сил, який був в 1918 — 1919 роках на Великій Україні і на західно-українських землях. Правда — і то дуже болюча правда, що ті сили йшли не поруч себе, але проти себе, бо ідея національної революції ще не запустила була глибоко коріння в народніх масах, а що гірше, найшлися ріжні ґрупи і кліки, які, як ті злодії на пожарі, шукали добичі і наживи, тоді саме, як друга частина карно революційних сил по геройськи гинула в нерівній боротьбі.

Таке не сміє повторитися ще раз, бо це булаб загибіль не то революції, але розпад самої нації.

І не той є справдішним революціонером, який що друге слово говорить, „робім революцію", але той, хто знаючи історію наших визвольницьких змагань, знає також помилки і блуди, які може виправдуються стихійністю тодішної хвилі і розуміє, що не сама революція це мета, але тільки шлях до мети — якою є визволення рідної землі зпід чужого ярма, а відтак злука з Матірною Батьківщиною в одну нерозривну самостійну державу. — („Український Революціонер").

БАНАНИ ЯК ХАРЧ.

Ще донедавна банани мали за собою недобру славу, що вони нестравні. І вони справді нестравні, як зрештою і всякий инший овоч, коли їсти неспілими або не добре пережувати. Спілі банани лікарі рекомендують як здорову дієту не тільки дорослим людям, але й однолітним дітям.

Спілий банан пізнати по тім, що він не зелений, а жовтий, з бурими плямками на шкірі і чорним насінням. Майже весь крохмаль вже перетворився в нім в цукор.

Порівнюючи з иншими фруктами, поживна вартість банана дуже висока. Він містить в собі великий відсоток цукру й потрохи жиру, мінералів і крохмалю. Можна їсти й не зовсім спілі банани, та їх треба наперед зварити або спекти. Добре спілі найкраще споживати сирі та все вважати, щоб добре наперед пережувати.

Малим дітям краще давати їх не цілі, щоб їли з руки, бо можуть ковтати великі шматки, не пережовуючи, а порізати на тонкі шматочки і давати з кашею або помняти в мисчині і підляти молоком.

Часто банани печуть і їдять замісць картопель, або спечені з цукром і цитриновим соком подають замісць солодкої їжі.

Передержувати їх треба в холоднім місці, та не в надто холоднім і не в ледівні.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ЛЕДЯНІ ГОРИ НА ОКЕАНІ.

Що року весною являються плаваючі ледяні гори на Атлянтійськім океані, що ділить Америку від Европи. Ті ледяні гори є дуже небезпечні для мореплавби, бо коли корабель зударится з ледяною горою, то розбивається і поринає на дно. Так дня 15. квітня 1912 р. затопився великий корабель „Титанік" з 1635 людьми. Був це зовсім новий корабель і перший раз їхав з Ліверпулю до Ню Йорку. Його уладження для людей відповідали найвибагливійшим вимогам, тому богато людей з цікавости вибралося тоді „Титаніком" у подорож. „Титанік" хотів показати світови, що він найскорше заїде з Ліверпулю до Ню Йорку. Але по дорозі з сильною парою наїхав на ледяну гору і розбився.

Щож це є ті ледяні гори?

Ледяні гори „родяться" в Ґренляндії, відриваючися від її побережа, вкритого ледами на сотні, а то й тисячі стіп завгрубшки. Поволи спливають на море і починають свою подорож по океані, яка триває цілий рік або й довше, і заносить їх яких 1,800 миль на південь.

Від побережа Ґренляндії ледяні гори відстають раннім літом і з водою пливуть до берегів Лябрадору, де їх застає зима. Море при берегах замерзає і ледяні гори на зиму примерзають на місці. Але вже в марті вони зявляються на морі на північ від Нюфондленд і поволі, яких десять до двайцять миль на день, посуваються на південь. Одначе не всі в одному напрямі. Се залежить від морських струй. Деякі ледяні гори заносить до заливу Святого Лаврентія; інші пливуть на захід; та найбільше їх посувається на південь, здовж східних берегів американського континенту, поки врешті не розтопляться в теплій воді. Тут власне вони являються найбільшою небезпекою для мореплавби, перерізуючи дорогу кораблям, що плавають поміж північно-американськими і північно-европейськими пристанями.

Для охорони кораблів служить т. зв. Міжнародня Ледова Сторожа, удержувана Злученими Державами на спільний кошт з приморськими країнами, інтересованими в атлянтійській мореплавбі. Два спеціяльні кораблі, „Тампа" і „Модак", ранньою весною виїздять з бостонського порту на море, щоби стежити за ледяними горами, остерігати кораблі і давати їм знати, коли їм безпечнійше зійти зі свого правильного шляху далі на південь.

В добру погоду і ясний день з „воронячого гнізда" на верху корабля можна побачити ледяну гору на 15 миль. Та в густому тумані на морі її не видно далі як на сто кроків. Електричним рефлєктором можна її побачити у віддаленню двох миль, а в дуже ясну місячну ніч навіть пять миль.

Для корабля на морі загроженого ледяними горами єдина безпечна річ плисти так поволі, щоб у випадку стрічі можна змінити хід і небезпеку вимннути. Звичайно, се залежить від того, як далеко можна бачити. Для красшої орієнтації й охорони служить теж висше згадана ледова сторожа, що стежить за наближенням ледяних гір та їх напрямом і через радіо інформує кораблі, де їм на темному і туманному морі оберігатись небезпеки. Розуміється, кораблі, які по дорозі стрічають ледяні гори, один одному подають вістку і остерігають себе взаїмно.

Лясьльо Паляшті.

КАРПО КОВАЛЬ У НЕБІ.

(Гумореска).

Хтось застукав злегенька до небесних воріт:

— Я тут!

Святий Петро попровадив Карпа Коваля шістьома золотими світлицями. По середині семої світлиці станули вони.

— Підожди хвилиночку, — сказав святий Петро і відійшов. Ключі подзенькували в його руках. Він пішов до воріт, бо знов прийшов був хтось.

Карпо Коваль приглядався лискучим стінам світлиці. Все було засіяне рубінами і діямантами. Щось такого Коваль не бачив іще ніколи навіть у сні. Глядів би на це і цілісенькі два дни і дві ночи, колиб не відчинилися двері світлиці, за якими стояв Господь Бог. За життя Карпо Коваль на власні очи бачив лише дві визначні особистости: Одна, то був полковник, із яким пішов на війну, а друга, то президент трибуналу, перед яким Карпо мусів станути як свідок. Тому тепер не знав, що йому робити. Гадав, що найкраще буде впасти ниць до землі. І він так зробив, але Господь сказав лагідно:

— Устань, Карпо, тай скажи мені, чим ти був на землі.

— Шевцем, — відповів заїкуючись Карпо Коваль.

— А добре робив ти, Карпо? — допитувався далі добротливо Господь.

— Гадаю, що так, — вирвалось шевцеві. Але він заразналякався своєї сміливости і додав тихо: — Так, я добре робив.

— Коли так, то ти і тут у небі будеш шевцем. Направлятимеш черевички янголам.

Карпо Коваль хотів подякувати за таку велику честь, але могучі золоті двері замкнулися знову він стояв сам один посеред світлиці. По хвилі ввійшли два янголи і попровадили Карпа до небесної шевської робітні. І тут було все зі золота, срібла і брилянтів. Малий шевський столець був із срібла, шевські причандали були зі золота.

З роботи Карпа Коваля були всі в небі задоволені. Хвалили його янголи, також святий Петро, якому Карпо що тижня мусів направляти запятки. Що місяця підвисшали йому платню.

— Як скриня буде повна, я її замкну і пішлю моїй жінці, — говорив він янголам, як лише вони приносили йому нову роботу. Й одного дня скриня була вже повна по самі береги. Карпо написав на скрині адресу, залякував її і надав її на небесному почтовому уряді.

* * *

Жінці Карпа Коваля тяжко жилося, відколи її чоловік помер на чахотку. Вона продала хатину і перенеслася з двома дітьми до своєї матери. Ходила по сусідах прати і прасувати тай так тягла своє вдовине життя. А як раз сумно йшла вулицею (було то саме в роковини смерти її чоловіка), побачила, що коло її ніг лежить щось чорне. Зігнулася, підняла, отворила, там було повно банкнотів. Було їх так богато, що навіть не в силі була порахувати. Пішла до дому, розповіла цю новину своїй неньці, а потім рахували вони гроші до пізної ночі, але ніяк не могли дорахуватися. Так і заснули коло грошей. На другий день завязали у хустку й стали нараджуватися, що їм робити. Чи задержати собі, чи зголоситися до бурмістра?

— Побачимо ще через ніч, що робити, — сказала стара жінка. І так відложили справу ще на один день. Але не могли вснути. Цілу ніч ломили собі голову. Тому всьому думанню зробила кінець на другий день сусідка. Вона вимахувала ґазетою й оповідала задихуючись:

— Чи ви вже чули? Ні? Що? Чудо сталося! Ісусеньку, то ви ще нічогогісінько не знаєте? Якийсь богатий Американець, що переїздив туди автом, загубив портфель. Було там дуже богато грошей, але їх не муситься йому віддавати; він хоче лише документів, що були разом із грішми. Ось на отсю адресу просить відіслати йому документи.

Показала товсті букви місцевого часопису.

Шевчиха відіслала на другий день документи почтою на адресу, що була подана у ґазеті. Тиждень пізніше сіли вони, мати і діти, на залізницю і перенеслися до міста. Купили собі домок і зачали нове життя. А як за ті найдені гроші купували щось гарного, пожиточного, вдова все говорила:

— Як би так про це знав мій добрий Карпо, як би він так був дожив цього!

Переклав **Марко Межей.**

Добра услуга.

Гість: Скажіть но, вейтер, коли я властиво дістану замовлений обід?

Вейтер: Або вам так спішно пане?

Гість: А певно, я завтра хочу дальше їхати.

— Маєте осьтут назад вашу книжку „Поради на всі щоденні життєві пригоди"! — сказав гість злісно, увійшовши до книгарні.

— Чомуж то? Чи не сподобалася вам ця книжка?

— То звичайне обманство! Там зовсім нема поради, що чоловік повинен сказати жінці, як вертається додому по другій годині над раном!

— Якіж люде винаняли лови цього року? — питається знакомий лісничого.

— О, достовірні люде, — відповідає лісничий. — Вони обіцяли все, що застрілять, відсилати до шпиталю, тай вже трьох людей з нагінки відійшло до шпиталю.